

1. KURSSI: Fysiikka luonnontieteenä:

(FOTONI 1: PÄÄKOHDAT)

- **FYSIIKKA LUONNONTIETEENÄ**; SI-järjestelmä, etuliitteet, kerrannaisyksiköt johdannaisyksiköt, lisäyksiköt (MAOL s. 66-68 (66-68))
- mittausvirheet: karkea, satunnainen, systemaattinen

- Graafisia menetelmiä:

- **FYSIIKAN ILMIÖIDEN MALLINTAMINEN**; *kuvaajien piirtäminen ja tulkinta*

UUROVAIKUTUS JA LIIKE:

- **tasainen liike**; $v = \frac{s}{t}$, keskinopeus $v_k = \frac{\Delta s}{\Delta t}$, hetkellinen nopeus, $1 \text{ m/s} = 3,6 \text{ km/h}$
nopeuden yksikkö: m/s, km/h

- **muuttuva liike**; tasaisesti kiihtyvä liike; kiihtyvyys $a = \frac{v}{t}$,

keskimääräinen kiihtyvyys $a_k = \frac{\Delta v}{\Delta t}$, hetkellinen kiihtyvyys,
kiihtyvyyden yksikkö: m/s^2

keskinopeus $v_k = \frac{v_o + v}{2}$ ja matka $s = v_k \cdot t$

(MAOL s. 116 (111))

graafinen derivointi:

- hetkellinen nopeus saadaan kuvaajalle piirretyn tangentin kulmakertoimesta (t,s)-koordinaatistossa
- hetkellinen kiihtyvyys saadaan kuvaajalle piirretyn tangentin kulmakertoimesta (t,v)-koordinaatistossa

graafinen integrointi:

- matka saadaan pinta-alana (t,v)-koordinaatistossa
- nopeus saadaan pinta-alana (t,a)-koordinaatistossa
- **MEKANIIKAN PERUSLAIT (3 kpl): dynamiikan peruslaki: $F = ma$** (esim. paino $G = mg$, $g = 9,81 \text{ m/s}^2$), jatkavuuden laki, voiman ja vastavoiman laki. Esimerkkejä! Voimien yhdistäminen

PERUSUUROVAIKUTUKSET JA SÄILYMISLAIT:

- **Mitkä ovat neljä perusvuorovaikutusta?**
- **SUURET SÄILYMISLAIT: liikemäärän säilymlaki $p = mv$** (vapaan systeemin kokonaisliikemäärä säilyy)
- pyörimismäärän säilymlaki: vapaan systeemin pyörimismäärä säilyy

- **TYÖ $W = Fs$**

mekaanisen energian säilyminen eristetyssä systeemissä: $mgh + \frac{1}{2}mv^2 = \text{vakio}$

- **POTENTIAALIENERGIA $E_p = mgh$**

- **LIIKE-ENERGIA $E_k = \frac{1}{2}mv^2$**

energian yleinen säilymlaki: $E_{\text{kok}} = \text{vakio}$

SÄTEILY: fissio ja fuusio

- **Säteilyn päälajit**: hiukkassäteily ja sähkömagneettinen säteily, Esimerkkejä! (MAOL. S. 87 (84), 101-106 (98-103)), ionisoiva säteily
- säteilyn vaikutuksia ja sovelluksia, puoliintumisaika
- **KOSMOS: Alkuräjähdysteoria**

